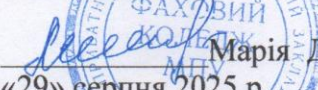

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИВАТНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«МЕДИКО-ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Фахового коледжу
ПВНЗ «МПУ»

«29» серпня 2025 р.

Марія ДУДНИК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ»

Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр

Галузь знань: І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

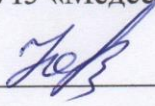
Спеціальність: І5 Медсестринство

Освітньо-професійна програма: Медсестринство

Миколаїв 2025

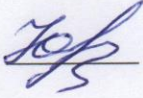
Робоча програма навчальної дисципліни «Історія та культура України» для здобувачів рівня фахової передвищої освіти, освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр»

За спеціальністю І5 «Медсестринство»

Розробник: Віктор КОНДРАШОВ – старший викладач

Робочу програму затверджено на засіданні циклової комісії загальної підготовки

Протокол № 1 від 27 серпня 2025 р.

Завідувач циклової комісії загальної підготовки Віктор КОНДРАШОВ

Робочу програму погоджено Педагогічною радою коледжу

Протокол № 2 від 29 серпня 2025 р.

Голова Педагогічної ради Марія ДУДНИК

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, рівень освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення	Цикл загальної підготовки	
Мова викладання – Українська мова	Спеціальність: І5«Медсестринство»		
Загальна кількість годин – 120			
Тижневих годин для: ОФН – 3			
		Рівень освіти: фахова передвища освіта «фаховий молодший бакалавр»	
		Рік підготовки	
		2-й	
		Семестр	
		3-й	
		Лекції	
		28 год.	
		Лабораторні	
		-	
		Семінарські	
		26 год.	
		Самостійна робота	
		66 год.	
		Вид контролю:	
		Іспит	

Анотація

Дисципліна є обов'язковою для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми «Медсестринство» спеціальності І5 Медсестринство, формує загальну частину загальних компетенцій.

Дисципліна є сукупністю основ наук про сучасне та минуле українського народу. Вивчення цієї дисципліни сприяє формуванню у майбутніх фахівців цілісного розуміння національної історії та культури як соціально-історичного явища, виробляє навички у студентів системного бачення закономірностей та особливостей її розвитку у контексті загально цивілізаційних процесів. У дисципліні сконцентровано знання про українську культуру як універсальну форму буття, самовираження, творчості, народу, як сфери матеріальної, духовної, ціннісної, комунікативної організації суспільства, що визначає норми поведінки, мислення, почуття людини, різних верств населення та нації в цілому

1. Мета та завдання навчальної дисципліни «Історія та культура України»

Метою викладання курсу є:

а) формування вільної особистості, яка визнає національні та загальнолюдські цінності й керується морально-етичними критеріями та почуттям громадянської відповідальності у своїй поведінці;

б) виховання засобами історії громадянської свідомості, зорієнтованої на патріотичне почуття приналежності до власної держави та до її спільних історичних, політичних і культурних цінностей, а також на демократичні пріоритети й злагоду в суспільстві;

в) прищеплення толерантності й поваги до різних поглядів, релігій, звичаїв і культур, уміння знаходити порозуміння з іншими людьми задля досягнення суспільно значущих цілей.

Ця мета має конкретизуватися в комплексі завдань, з яких пріоритетними є:

- поглиблення інтересу до історії та культури як сфери знань і навчального предмета, розвиток мисленнєвих здібностей та умінь, необхідних для розуміння сучасних викликів;

- набуття системних знань про факти, події, явища, тенденції в Україні та світі з позицій: цінності життя людини, досвіду українського державотворення, утвердження єдності й соборності українського народу, значення європейських культурних і правових традицій для суспільних процесів в Україні, зміцнення національних інтересів і суверенітету, цілісності та непорушності кордонів української держави в контексті світового історичного процесу;

- розвиток історичного, критичного та творчого мислення, здатності розуміти загальний хід історичного процесу, проблеми, що стоять перед країною та світом;

- усвідомлення національного інтересу, необхідності захисту суверенітету, територіальної цілісності власної держави в умовах реальних військово-політичних, інформаційних та інших викликів;

- долучення до духовних і культурних надбань і цінностей, історико-культурних традицій українського й інших народів;

- сприяння формуванню політичної та правової культури, громадянської

явищ і подій;

- аналізувати історичні документи за допомогою різних наукових методів, спираючись на принципи історизму, об'єктивності, зв'язку теорії з практикою.

ідентифікувати явища української культури за їх історичною значущістю;

- аналізувати основні тенденції розвитку української культури в їх історичній ретроспективі й перспективі;

- самостійно робити правильні прогнози у сфері суспільно-політичного життя України на основі історичних знань;

самосвідомості, пошани до державної символіки України в гармонійному поєднанні із національними та загальнолюдськими цінностями.

Студенти повинні знати:

- основні напрямки та проблеми дослідження науки історії та культури України;

- предмет і методи, основні теорії методологічного розвитку та методології історії України;

- суспільний лад та політичні системи на різних етапах розвитку української державності;

- предмет і методи історії української культури;

- цивілізаційні витоки і детермінанти української культури;

- загальнокультурний та мистецький феномен України у колі західноєвропейської та слов'янської культури;

- закономірності розвитку історичних та культурних процесів та конкретний фактичний матеріал з історії рідного краю та України;

- сучасні засоби комунікації, інформації та застосовувати їх в процесі навчання;

- причини та особливості розвитку культури та історії в розрізі світових історичних та культурологічних процесів;

- проблеми і труднощі становлення української державності в історичному розрізі.

Вміти:

- використовувати історичний досвід української держави і українського державотворення в практичній діяльності для створення демократичної правової держави в Україні, для орієнтації в суспільно-політичному житті, оцінки суспільних явищ і подій;

- аналізувати історичні документи за допомогою різних наукових методів, спираючись на принципи історизму, об'єктивності, зв'язку теорії з практикою.

- ідентифікувати явища української культури за їх історичною значущістю;

- аналізувати основні тенденції розвитку української культури в їх історичній ретроспективі й перспективі;

- самостійно робити правильні прогнози у сфері суспільно-політичного життя України на основі історичних знань;

- сприяти збереженню та примноженню історичного досвіду та культури українського народу

Під час вивчення дисципліни «Історія медицини та медсестринство» у здобувачів вищої освіти мають сформуватися наступні компетентності:

Загальні:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та

необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК 1. Здатність до застосовування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.

СК 3. Здатність до самоменеджменту у професійній медичній діяльності.

СК 4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу.

СК 6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.

СК 8. Здатність до використання інформаційного простору та сучасних цифрових технологій в професійній медичній діяльності.

СК 11. Здатність до застосування сукупностей втручань та дій для забезпечення пацієнту гідного ставлення, конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки.

СК 12. Здатність до безперервного професійного розвитку фахівців у сфері охорони здоров'я (освіта впродовж життя).

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами фахової передвищої освіти наступних програмних результатів навчання:

РН 1. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.

РН 2. Застосовувати сучасні цифрові та комунікативні технології для пошуку інформації та документування результатів професійної діяльності.

РН 3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я.

РН 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно-правовими документами.

РН 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.

РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної

поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.

РН 15. Надавати консультативну допомогу та здійснювати навчання населення щодо здорового способу життя, наслідків нездорового способу життя, важливості збільшення фізичної активності та здорового харчування, вакцинації; забезпечувати реабілітацію реконвалесцентів та диспансеризацію пацієнтів.

РН 16. Вживати заходи, спрямовані на специфічну та неспецифічну профілактику захворювань.

РН 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.

РН 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

2. Зміст курсу

№ з/п	ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ	Кількість годин
1.	Тема 1. Предмет і завдання курсу «Історія та культура України»	2
2.	Тема 2. Витоки української історії та культури (IV тис до н.е. – IX ст..)	2
3.	Тема 3. Київська Русь та її місце в історії українського народу (IX-XII ст..)	2
4.	Тема 4. Галицько-Волинська держава. Українські землі під владою іноземних держав (XIV-XVII ст..)	2
5.	Тема 5. Українське козацтво XV - поч. XVII ст.	2
6.	Тема 6. Визвольна війна 1648 – 57 рр. Українська гетьманська держава.	2
7.	Тема 7. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій (XIX – поч.. XXI ст.)	2
8.	Тема 8. Україна під час Першої світової війни.	4
9.	Тема 9. Українська революція 1917 -21 рр.	2
10.	Тема 10. Україна в міжвоєнний період 1921-1939 рр. Україна в роки 2 світової війни	4
11.	Тема 11. Повоєнний період в історії України. Україна в умовах політичної та економічної лібералізації 2 пол. 1950-х - поч. 1960 -х рр. Наростання кризових явищ в 2 пол. 1960-х – 1980-х рр..	2
12.	Тема 12. Україна в умовах державної незалежності 90-х рр.. XX ст. – поч. XXI ст. Сучасна українська культура.	2
	Усього:	28
№ з/п	ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	Кількість годин
1.	Тема 2. Витоки української історії та культури (IV тис до н.е. – IX ст..)	2
2.	Тема 3. Київська Русь та її місце в історії українського народу (IX-XII ст..)	2
3.	Тема 4. Галицько-Волинська держава. Українські землі під владою іноземних держав (XIV-XVII ст..)	2
4.	Тема 5. Українське козацтво XV - поч. XVII ст.	2

5.	Тема 6. Визвольна війна 1648 – 57 рр. Українська гетьманська держава.	2
6.	Тема 7. Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій (XIX – поч.. XXI ст.)	2
7.	Тема 8. Україна під час Першої світової війни.	4
8.	Тема 9. Українська революція 1917 -21 рр.	4
9	Тема 10. Україна в міжвоєнний період 1921-1939 рр. Україна в роки 2 світової війни	2
10	Тема 11. Повоєнний період в історії України. Україна в умовах політичної та економічної лібералізації 2 пол. 1950-х - поч. 1960 -х рр. Наростання кризових явищ в 2 пол. 1960-х – 1980-х рр..	2
11	Тема 12. Україна в умовах державної незалежності 90-х рр.. XX ст. – поч. XXI ст. Сучасна українська культура.	2
	Усього:	26
№ з/п	ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	Кількість годин
1.	Стародавня історія та культура України	2
2.	Предмет історії та культури України	2
3.	Первісний лад на території України.	2
4.	Київська Русь. Утворення та становлення східнослов'янської держави –Київської Русі	2
5.	Культура України у XIV- першій половині XVIIст.	2
6.	Національно-визвольна війна українського народу проти Речі Посполитої середини XVII ст.	2
7.	Українські землі в складі Великого князівства Литовського та інших держав. Виникнення українського козацтва.	2
8.	Виникнення українського козацтва.	2
9.	Українські землі у складі Російської та Австрійської імперій	2
10.	Українське національне відродження	2
11.	Українська революція 1917-1920 рр. Центральна Рада і боротьба за автономію України.	4
12.	Розвиток культури України у1945-1991 рр	4
13.	Державотворення і політичний розвиток України на сучасному етапі.	4
14.	Національно-культурне відродження України.	4
15.	Помаранчева революція в Україні 2004 р.	4
16	Реформування місцевого самоврядування та всіх сфер українського суспільства.	4
17.	Революція гідності. Євромайдан.	4
18	Євроінтеграційний курс суспільно-політичного життя. Декомунізація.	4
19	Запровадження антикорупційних інституцій. Декларування.	2
20	Державна символіка України та її історичне походження.	4
21	Широкомасштабне вторгнення рф на територію України. Роль громадянськості у патріотичному русі та волонтерстві по	4

	захисту України.	
22.	Новітня лексика та формування критичного мислення в умовах гібридної війни.	2
23	Проекти післявоєнного відновлення України	2
	Усього:	66

3.Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ. Київська Русь: становлення, розквіт, занепад держави.

Галицько-Волинська держава як спадкоємиця Київської Русі Теорії походження Київської держави. Основні етапи розвитку державності в Київській Русі. Виникнення і становлення Держави Київська Русь (кінець IX - кінець X ст.). Монголо-татарська навала та встановлення золотоординського іга. Політичний устрій Київської Русі. Передумови та наслідки прийняття християнства. Соціально-економічний розвиток Київської Русі. Питання про давньоруську народність. Значення Київської Русі в європейській історії. Особливості політичного життя у Подніпров'ї після розпаду Київської Русі. Передумови виникнення Галицько-Волинського князівства. Боротьба за владу у Галицько-Волинській державі у тогочасному загальноєвропейському контексті. Причини занепаду та втрати державності Галицько-Волинського князівства. Значення Галицько-Волинського князівства в історії української державності.

Тема 2. Українські землі у складі іноземних держав (друга половина XIV-перша половина XVII ст.) Українські землі у складі Великого князівства Литовського. Посилення литовсько-руської боротьби за українські землі. Польська експансія на українські землі наприкінці XIV - в середині XVI ст. Україна у складі Речі Посполитої. Політичні причини та наслідки Люблінської унії. Соціально-економічний розвиток українських земель другої половини XIV -першої половини XVII ст. Закріпачення селян. Розвиток ремесла, початок мануфактурного виробництва. Українська політична, релігійна думка наприкінці XVI – на початку XVII ст. Основні етапи становлення українського козацтва. Роль козацтва у формуванні політичної самосвідомості українського народу.

Тема 3. Українська національна революція і становлення української державності Причини, характер, рушійні сили та періодизація Української національної революції. Політична культура козацтва та його лідерів. Б. Хмельницький. Національно-визвольна війна українського народу (лютий 1648 - серпень 1657 рр.). Причини кризи козацької автономії. Громадянська війна (вересень 1657 – червень 1663 рр.). Політика Польщі та Росії щодо українських земель. Боротьба за возз'єднання української держави. П.Дорошенко. Причини та уроки поразки української національної революції.

Тема 4. Україна у XIX ст. під владою Російської та Австро-Угорської імперій Політичні та економічні наслідки остаточної втрати Української автономії. Соціально-економічний розвиток українських земель у складі Російської та Австрійської імперій. Особливості промислового перевороту в Східній та Західній Україні. Суспільні рухи. Декабристський рух в Україні. Вплив європейських революцій 1848-1849 рр. на політичне життя українських земель. Аграрна реформа 1848-1849 рр. у Західній Україні. Селянська реформа 1861 р. в Російській імперії і в

Україні. Буржуазні реформи 60-80-х рр. Розвиток капіталізму в Україні у пореформений період. Українське відродження. другої половини XIX ст.

Тема 5. Українська національно-демократична революція (1917-1920 рр.) Лютнева революція в Російській імперії. Створення Української Центральної Ради та її політична діяльність. Військове будівництво. Проголошення автономії України. Українсько-російські відносини другої половини 1917 р. Проголошення Української Народної Республіки. Причини поразки УЦР. Занепад української державності. Західноукраїнська Народна Республіка. Більшовицька влада в Україні. Політика «воєнного комунізму».

Тема 6. Україна у 20-30-ті рр. XX ст. Україна у складі СРСР. Нова економічна політика в Україні. Утворення СРСР, втрата Україною незалежності. Ідейно-політична боротьба в Україні у 20-ті рр. Націонал-комунізм. Криза НЕПу. Особливості процесу індустріалізації в Україні. Колективізація сільського господарства. Причини голодомору 1932-1933 рр. Формування тоталітарного режиму в СРСР. Політичні процеси і репресії в Україні наприкінці 20-х – у 30-ті рр. Основні риси радянського тоталітарного режиму. Західноукраїнські землі у 20-30-ті рр. Суспільно-політичний рух в західноукраїнських землях.

Тема 7. Україна напередодні та в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.) Українське питання в європейській політиці напередодні Другої світової війни. Україна в планах фашистської Німеччини. Пакт Молотова – Ріббентропа. Західні землі України під німецькою та угорською окупацією. Входження західноукраїнських земель до складу СРСР. Наслідки «радянзації» західноукраїнських земель. Напад Німеччини на СРСР, хід воєнних дій на території України, причини невдач радянської армії в 1941-1942 рр. Окупаційний режим в Україні, його ставлення до діяльності ОУН-УПА. Діяльність підпілля і партизанський рух в Україні. Збройна боротьба ОУН-УПА. Визволення України від окупації. Закінчення Другої світової війни, її наслідки для України.

Тема 8. Політичний та соціально-економічний розвиток України у 1945-1991 р. Геополітичне становище України після Другої світової війни. Політика радянської влади в Західній Україні. Підпільно-партизанська боротьба ОУН-УПА з тоталітарним режимом. Україна в умовах лібералізації тоталітарного режиму (1956-1964 рр.). Критика культу особи Сталіна. Соціально-економічний розвиток України другої половини 50- першої половини 60-х рр. Реформа управління народним господарством. Експерименти в сільському господарстві. Сутність хрущовської «відлиги». Шістдесятники як прояв політичної опозиції комуністичному режимові. Політичні наслідки для України змін в кремлівському керівництві 1964 р. Особливості періоду «застою» в Україні. Суспільно-політичне життя в Україні в період «застою». Дисидентський рух в Україні. Національний рух в Україні. Чинники, що зумовили процес перебудови в СРСР. Етапи перебудови 1985-1991 рр. та її наслідки для України. Активізація суспільно-політичних рухів в Україні. Прийняття Декларації про державний суверенітет України 16 липня 1990 р.

Тема 9. Розбудова Української незалежної держави (1991 – початок XXI ст.) Внутрішні та зовнішні умови проголошення незалежності України 24 серпня 1991 р. Становлення владних структур. Основні елементи та функції системи влади сучасної України. Політичне становище незалежної України на різних етапах її розвитку. Конституційний процес та особливості Конституції 1996 р. Специфіка політичної реформи та змін до Конституції України 2006 р. Політичні партії України. Проблеми

економічного розвитку України. Здійснення ринкових реформ та їх наслідки. Геополітичне становище сучасної України. Основні напрямки зовнішньополітичного курсу України. Україна і міжнародні організації.

Тема 10. Україна в роки кризи радянської влади (1965 – 1985 рр.)

Реформа Косигіна середини 1960-років, їх згортання консерваторами в партійно-державному керівництві. Екстенсивний розвиток сільського господарства, шкідливість кампанії щодо ліквідації «неперспективних» сіл. Дальше обмеження прав України. В.В. Щербицький як провідник русифікаторської політики центру. Україна в єдиному народногосподарському комплексі СРСР. Політичні репресії 60-70-х років. Посилення реакції в духовному житті. Поглиблення нігілістичного ставлення до національної самобутності українського народу. Спотворення історії України. Розгортання правозахисного і дисидентського руху. Репресивні дії органів КДБ. Загострення гальмівних процесів у соціально-економічному та суспільнополітичному розвитку України. Негативні явища у культурному розвитку України у роки «застою». Втрата національної своєрідності в архітектурі містобудування.

Тема 11. Розпад Радянського союзу та відродження незалежності України (1985-1991 рр.).

Реформи М.С. Горбачова. Суспільство на шляхах прискорення, перебудови, гласності. Економічна політика центрального уряду і Україна. Чорнобильська 14 катастрофа та її наслідки. Відновлення критики сталінізму. Зростання політичної активності народу. Гальмування перебудовчих процесів в Україні. Національне пробудження українського народу. Реабілітація політичних в'язнів. Викриття злочинів тоталітарного режиму. Народження Народного руху України і перетворення його в опозиційну до КПРС силу. Перші кроки в демократизації суспільно-політичного життя і утворення нових політичних партій та громадських об'єднань. Реформа виборчої системи. Вибори до Верховної Ради УРСР. Формування парламентської опозиції – «Народної ради». Прийняття Декларації про державний суверенітет України. Курс національно-демократичних сил на утвердження державної та економічної незалежності республіки, утворення самостійної держави. Спроба серпневого (1991 р.) перевороту у Москві та його наслідки для України. Загальноукраїнський референдум 1 грудня 1991 р. і вибори Президента України.

Тема 12. Історія та культура сучасної України. Створення правової бази розвитку України як демократичної держави. Зміцнення державних кордонів. Формування Збройних сил і Військоморського флоту, Національної гвардії, Служби безпеки, митної служби. Запровадження національної грошової одиниці та інших інститутів державності. Класифікація політичних партій і об'єднань, їх платформи у виборах до Верховної Ради України 1994 року. Кампанія 1994 р. по виборах Президента України. Обрання Президентом Л.Д. Кучми. Його соціально-економічна та політична платформа. Кроки по її реалізації. Прийняття Конституції України. Концепція зовнішньої політики України. Участь України у миротворчих процесах ООН, у програмі «Партнерство заради миру», в діяльності Ради Європи. Україна у складі Співдружності незалежних держав. Українська діаспора на сучасному етапі. Криза політичної влади 2000-2004 р. Вибори Президента України 2004 р. Наростання політичного протистояння Сходу-Заходу. Роль країн Європи, США і Росії в політичних подіях в Україні 2004 р. «Помаранчева революція». Обрання Президентом В. Ющенка. Криза урядових структур 2006-2007 рр. Виборчі

ініціативи Президента В. Ющенка. Культурні процеси в Україні після здобуття незалежності. Основи законодавства про культуру, мови, освіти. Вхідження України до єдиного європейського та світового освітнього простору. Сучасний стан розвитку культури. Національна культура в умовах мультикультуризму. Проблеми національної самоідентифікації українців. Повернення до української культури творчої та художньої спадщини визначних діячів та представників діаспори. Проблеми розвитку української культури на сучасному етапі. Необхідність реформування культурної політики. Українська культура – самобутнє явище світової культури. Проблеми розвитку української культури на сучасному етапі. Необхідність реформування культурної політики. Українська культура – самобутнє явище світової культури.

4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

Основними методами та формами навчання є:

Для формувань умінь та навичок застосовуються такі методи навчання:

- вербальні (лекція, пояснення, розповідь);
- наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- метод проблемного викладання;
- самостійна позааудиторна (індивідуальна) робота здобувачів

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточна успішність із гуманітарних, фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін, що викладаються студентам фахового коледжу ПВНЗ «Медико-Природничий Університет», які навчаються за традиційною системою освіти, оцінюються за національною шкалою - «**5 (відмінно)**», «**4 (добре)**», «**3 (задовільно)**» і «**2 (незадовільно)**»).

Поточний контроль здійснюється на кожному занятті відповідно до конкретних цілей теми і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в тематичному плані дисципліни поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторної навчальної практики, контролюється під час семестрового чи підсумкового контролю.

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється під час проведення екзамену у період екзаменаційної сесії, згідно розкладу за умови відсутності академічної заборгованості. Форма проведення екзамену є стандартизованою і включає контроль теоретичної та практичної підготовки.

Всі види контролю за навчальну діяльність здобувачу виставляються за національною 4-бальною шкалою:

Оцінка (відмінно) виставляється студенту, який систематично працював протягом семестру, має глибокі системні знання програмного матеріалу, вміє вільно висловлювати власну аргументовану думку з питань передбачених програмою, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного

матеріалу, виявив здібність до самостійної роботи.

Оцінка (добре) виставляється студенту, який виявив достатнє знання навчального матеріалу, виконав передбачені програмою завдання, показав знання з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення у ході подальшого навчання.

Оцінка (задовільно) виставляється студенту, який за допомогою викладача дає відповіді на певні запитання, недостатньо осмислює теоретичний матеріал, допускає помилки у відповідях на семінарських заняттях.

Оцінка (незадовільно) виставляється студенту, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не володіє навичками самостійної роботи.

6. Перелік практичних навичок

1. Бути ознайомленим з класичними зразками літератури, а також роботами вітчизняних і зарубіжних дослідників з історії та культури України.
2. Засвоїти основні поняття історико-культурного характеру
3. Оволодіти інформаційним мінімумом з історії та культури України (факти, дати, персоналії, відкриття тощо).
4. Уміти застосовувати історико-аналітичний підхід, історичний метод при оцінці розвитку історії та культури України в різні епохи.
5. Використовувати знання з історії та культури України для професійного вдосконалення і самовиховання.
6. Оволодіти методикою дослідницької роботи.
7. Навчитися працювати з довідковою літературою, скласти бібліографію по темі.
8. Аналізувати першоджерела, реферувати, аналізувати і узагальнювати наукову літературу.
9. Формулювати проблему, мету і висновки дослідження.
10. Виступати перед аудиторією, вести дискусію
11. Зрозуміти загальні закономірності розвитку історичних знань у людському суспільстві на етапах його історичного розвитку.
12. Аналізувати і конспектувати писемні джерела з історії та культури України.
13. Оцінювати значення подій в історії та культурі України і внесок історичних постатей.
14. Знати головні директивні документи з реформування системи освіти України і особливості їх реалізації в регіоні.
15. Працювати з довідковою літературою.
16. Знати головні директивні документи з реформування системи освіти України і особливості їх реалізації в регіоні.
17. Виступати перед колегами з повідомленнями про особливості реформування системи освіти України.

7. Питання до іспиту

1. Предмет та завдання курсу “Історія та культура України”.
2. Становлення і розвиток людського суспільства на території України.
3. Особливості формування і розвитку трипільської культури.
4. Найдавніші державні утворення на території України

5. Процес формування і утворення держави Київська Русь-Україна.
6. Суспільно-політичний устрій Київської Русі.
7. Розквіт могутності Галицько-Волинської держави.
8. Причини занепаду Київської Русі та її історичне значення.
9. Король Данило Галицький.
10. Середньовічна архітектура України.
11. Українські землі у складі Великого Литовського князівства. Втрата суверенності.
12. Козацтво як феномен боротьби українського народу проти феодальної залежності.
13. Петро Конашевич-Сагайдачний – видатний політичний і державний діяч.
14. Причини, початок і хід визвольної війни українського народу під проводом Б.Хмельницьким. Зборівський трактат.
15. Відродження Б.Хмельницьким української державності, її розбудова та міжнародне значення.
16. Богдан Хмельницький: особистість в контексті епохи.
17. Переяславська угода 1654 року і її військово-політичний характер.
18. Руїна української козацької держави.
19. Конституція Пилипа Орлика.
20. Гетьманщина. Знищення автономії України щодо збереження української державності.
21. Кирило-Мефодієвське товариство.
22. Діяльність Руської Трійці.
23. Митрополит Андрей Шептицький.
24. Бойовий шлях українських Січових Стрільців.
25. Проголошення УНР та її боротьба за державну незалежність України.
26. Українська держава доби гетьмана П. Скоропадського.
27. Національно-державницький рух на західноукраїнських землях. ЗУНР та її історичне значення.
28. Директорія та її боротьба за державний суверенітет УНР.
29. М. Грушевський – перший президент України (політичний портрет).
30. Є. Петрушевич – президент ЗУНР (політичний портрет).
31. Історичне значення та причини невдач національної революції в Україні 1917-1921 рр.
32. Репресії в Україні 20-30-х рр. ХХ ст.
33. Голодомор 1932-1933 рр. в Україні – геноцид українського народу.
34. Політичний портрет Євгена Коновальця.
35. Діяльність політичних сил Західної України за відновлення державності України (міжвоєнний період).
36. Діяльність ОУН-УПА за відновлення державності України.
37. Україна в роки Другої Світової війни.
38. Боротьба українського народу проти нацистського окупаційного режиму (1942-1944 рр.).
39. Роман Шухевич – головнокомандувач УПА.
40. Злочини сталінізму проти українського народу у повоєнні роки (1944-1953 рр.).
41. Лібералізація суспільно-політичного життя України та її згортання в 60 рр.

XX ст.

42. Криза комуністичного режиму. Розгортання національно-визвольного руху (80-90 рр. XX ст.).
43. Проголошення незалежності України. Ліквідація тоталітарної держави – срср.
44. «Помаранчева революція» 2004 року: причини, хід, наслідки.
45. Основні напрямки зовнішньої політики України на початку третього тисячоліття.
46. «Революція Гідності»: причини і перспективи.
47. Україна та її європейський вибір.
48. Російсько-українська війна (24 лютого 2022 р.), її етапи.
49. Культура Київської Русі: мова, писемність, освіта.
50. Культура Галицько-Волинського князівства: особливості розвитку, літописання, освіта, мистецтво.
51. Особливості українського Ренесансу. Ранній гуманізм в Україні.
52. Розвиток освіти в період українського Ренесансу.
53. Ренесансні центри України.
54. Культура українського Просвітництва
55. Особливості становлення та розвитку західноукраїнського бароко.
56. Українське козацьке бароко: освіта, наука, література, мистецтво.
57. Український театр та музика епохи бароко.
58. Друге культурно-національне відродження в Україні: причини, періодизація, характеристика основних етапів.
59. Українська культура XIX ст. (характеристика шляхетного періоду).
60. Друге культурно-національне відродження (народний період).
61. Культурно-національне відродження в Галичині (XIX ст.)
62. Характеристика основних періодів культури новітнього часу в Україні.
63. Український модернізм (література, театр, архітектура, мистецтво, кіно).
64. Українська культура в добу радянського тоталітаризму.
65. «Розстріляне відродження» в українській культурі.
66. Українська культура в II пол. XX ст. Русифікація. Шістдесятники.
67. Українська культура в добу державної незалежності (1991-2020 рр.).
68. Проблеми формування молодіжної української культури на сучасному етапі.

8. Рекомендована література

Основна:

1. Букач В. М. Історія української культури. Посібник: методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти. Одеса: ПНПУ, 2021. 120

с.

<http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/11161/3/%D0%91%D1%83%D0%BA%D0%B0%D1%87%D0%92.%20%D0%9C.%20%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B8.%20%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4.%20%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC.%202%D0%B2>

D0%B0%D1%80..doc.pdf

2.Історія української культури: навчально-методичний посібник для підготовки до практичних занять та самостійної роботи студентів спеціальності 034 Культурологія освітнього ступеня бакалавр / укладачі В. А. Дмитренко, В. І. Дмитренко. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2019. Ч. 1 (від найдавніших часів до середини XVII століття). 136 с.
<http://elcat.pnpu.edu.ua/docs/Історія%20укр.кул.Ч1.pdf>

3.Павлова А. К. Історія української літератури : курс лекцій / А. К. Павлова, О. П. Калита; Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь : УДФСУ, 2020. 412 с. Url:http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/5274/1/4802_IR.pdf
Історія та культура України

4.Україна в історії Європи XIX — початку XXI ст.: історичні нариси / За ред. С. В. Віднянського. НАН України. Інститут історії України. — К.: Інститут історії України, 2020. — 814 с.
http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO
M=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0015027

5.Українська культура. Конспекти лекцій для дистанційного навчання: для студентів першого курсу усіх спеціальностей. / О.О. Петутіна, Н.В. Вандишева-Ребро, М.М. Красіков та ін. — Х.: НТУ «ХП», 2020. — 68 с.
URL:<http://web.kpi.kharkov.ua/ukin/wpcontent/uploads/sites/195/2021/02/Konspekt-lektsij-Ukrayinska-kultura-onovlenyj.pdf>

6.Черкас Б., Ващук Д. Східне Пограниччя Європи: Український фронт у добу пізнього середньовіччя / Упорядк. Наук. Апарату: С. Блащук, Ю. Грищенко. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2021. 176 с.
http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO
M=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0016966

Додаткова:

1.Вирський Д. Річ Посполита про козаків (1560-і – початок 1650-х рр.) / НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2021. 288 с.
http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO
M=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0015733

2.Віднянський С., Мартинов А. Російсько-українська війна та міжнародне співтовариство / Відп. Ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2023. 264 с.
http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO
M=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0017516

3.Головко В. В., Якубова Л. Д. Україна і виклики посттоталітарного транзиту (1990–2019) / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Академперіодика, 2021. 592 с.
http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO

21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO
M=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21S
TR=0016478

4.Гуржій О. Наддніпрянська Україна та зарубіжний світ у соціально-економічних вимірах XVII– XVIII ст. Історичні нариси / Відп. Ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2022. 296 с.
[http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S](http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO)
21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO
M=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21S
TR=0016571 Історія та культура України

5.Єфіменко Г. Г., Кульчицький С. В., Пиріг Р. Я., Скальський В. В., Якубова Л. Д. Україна й українці в постімперську добу (1917–1939) / НАН України, Ін-т історії України. – Київ: Академперіодика, 2021. – 620 с., 124 с. іл. – (Україна. Нариси історії).
[http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S](http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO)
21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO
M=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21S
TR=0016476

6.Кудлай О. Б. Міністерство освіти УНР доби Української Центральної Ради: створення, структура, діяльність / Відп. ред. В. Ф. Верстюк. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2019. – 160 с.
[http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S](http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO)
21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO
M=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21S
TR=0014854

7.Кульчицький С. В. Володимир Винниченко: "Бути чесним з собою..." / НАН України. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса. – К.: Парлам. вид-во, 2019. – 512 с. – (Політичні портрети)
[http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S](http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO)
21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO
M=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21S
TR=0014765

8.Кульчицький С. В. Симон Петлюра: "Я вірю і певний, що Україна як держава буде!" / НАН України. Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса. – Київ: Парламентське вид-во, 2021. – 672 с. – (Політичні портрети)
[http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S](http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO)
21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21CO
M=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21S
TR=0017109

9.Кульчицький Станіслав. Рашизм vs ленінізм? Роздуми історика на переламі епох. Київ, 2023. 31 с.
[http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S](http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21)
21STN=1&S21
REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03
=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0017665

10.Перелом: Війна Росії проти України у часових пластах і просторах минувшини. Діалоги з істориками. У 2-х кн. Кн. 1 / Відп. Ред. В. Смолій; Упоряд.: Г.

Боряк, О. Ясь. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2022. 802 с.

http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0016979

11.Перелом: Війна Росії проти України у часових пластах і просторах минувшини. Діалоги з істориками. У 2-х кн. Кн. 2 / Відп. Ред. В. Смолій; Упоряд.: Г. Боряк, О. Ясь. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2022. 803-1526 с.

http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0016980

12.Перелом: Війна Росії проти України у часових пластах і просторах минувшини. Діалоги з істориками. Кн. 3 / Відп. Ред. В. Смолій; Упоряд.: Г. Боряк, О. Ясь, С. Блащук. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2023. 844 с.

http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0017541

13.Пономаренко Л. А. Картографічні матеріали України XVIII століття як історико-географічне джерело / Відп. Ред. Г. В. Боряк; Упор. Р. І. Сосса. НАН України. Інститут історії України. Київ: Інститут історії України, 2022. 133 с. http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0017063

14.Рева І. По той бік себе: соціально-психологічні та культурні наслідки Голодомору і сталінських репресій: Науково-популярне видання. 2-ге вид., перероб. і доп. — К.: К.І.С., 2019. — 272 с.

http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0015083

15.Револуція Гідності: на шляху до історії: Збірник наукових праць / Відп. Ред.: І. Пошивайло, Л. Онишко. Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні – Музей Револуції Гідності; Український інститут національної пам'яті; Інститут історії України Національної академії наук України; Київський національний університет імені Тараса Шевченка; Український католицький університет. Київ: Національний музей Револуції Гідності, 2020. 384 с. http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=ELIB&P21DBN=ELIB&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=elib_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=ID=&S21COLORTERMS=0&S21STR=0015587

16. Алексеев Ю., Кульчицький С., Слюсаренко А. Україна на зламі

історичних епох: Державотворчий процес 1985–1999 рр.: навчальний посібник. – К.: ЕксОб, 2000. – 296 с. 265

17. Баран В. Україна: Новітня історія (1945–1991 рр.). – Львів: Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2003. – 670 с.

18. Герасим'юк О. Розстрільний календар. – Харків: КСД, 2017. – 432 с.

19. Козицький А. Геноцид та політика масового винищення цивільного населення у ХХ ст. (причини, особливості, наслідки): навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – Львів: Літопис, 2012. – 608 с.

20. Мотика Г. Від волинської різанини до операції «Вісла»: польсько-український конфлікт 1943–1947 рр. – К.: Дух і Літера, 2013. – 351 с.